

Mnogi leksikoni i slični priručnici slede abecedni/azbučni red: pravopisni rečnici, dvojezični rečnici, leksikoni, telefonski imenik, spiskovi itd.

Te knjige su za nas veoma korisne, jer sadrže važne informacije. Svakako moramo umeti da ih koristimo. Ali, to je moguće samo ako abecedu/azbuku, tj. redosled slova u nekom pismu, znamo napamet i poznajemo nekoliko trikova.

Pažnja: Redosled slova nije isti u svim jezicima i neki jezici imaju posebna slova. Porazgovarajte o tome u školi!

Ovde ćeš naći najvažnija „pravila igre“ i savete za korišćenje priručnika sa odrednicama složenim po abecednom/azbučnom redu. Vežbaj s nekim zajedno, tako je zabavnije!

5.1

Uči abecedu/azbuku napamet

Uči abecedu/azbuku napamet, sve dok ne uspeš da je bez problema izgovoriš celu.

Saveti za vežbanje:

- Uči slova u grupama:

ABECEDA

A B C Č Ć
D DŽ Đ E F G H
I J K L LJ
M N NJ
O P R S Š
T U V Z Ž

AZBUKA

A Б В Г
Д Ђ Е Ж З
И Ј К Л Љ
М Н Њ
О П Р С Т
Ћ У Ф Х
Ц Ч Џ Ш

- Pevaj neku pesmu s abecedom/azbukom koju već znaš, ili izmisli neku sam/sama!
- Napravi dugačku vrpcu s celom abecedom/azbukom. Pokrij prstom neko slovo koje prethodno nisi pogledao/pogledala. Koje slovo je skriveno ispod prsta?
- Napiši svako slovo na jednu malu cedulju. Pomešaj sve ceduljice. Izvuci dve ceduljice i brzo reci: koje slovo u abecedi/azbuci prvo dolazi na red?
- Uradi isto sa tri ceduljice; složi ih po redosledu u abecedi/azbuci.
- Uzmi ceduljice, izvuci jedno slovo i reci brzo: je li to slovo bliže početku / sredini / kraju azbuke/abecede?
- Izvuci jednu ceduljicu i onda pokušaj da otvoriš rečnik otprilike na onom mestu gde su reči koje počinju tim slovom (npr. B-reči u prednjem delu rečnika, T-reči bliže kraju).
- Napiši jedan spisak, recimo, sa životinjama ili biljkama, i složi njihova imena po abecednom/azbučnom redu!

5.2

Rečnici i drugi slični priručnici su ovako napravljeni:

Sve reči su složene po abecednom/azbučnom redu reči, prema prvom slovu reči (prvo dolaze A-reči, onda B-reči itd.: avion – brod... itd).

U okviru odrednice s jednim slovom, reči su poređane prema drugom slovu (kod A-reči prvo dolaze reči na AB, onda na AC (u abecedi), odnosno na AV (u azbuci) itd.: ab – **abl**endovati, ac – **ac**eton / av – **av**ion itd.)

Posle drugog slova, reči su poslagane prema trećem slovu: **ab**normalan – **abol**irati – **abr**uptan itd.

Saveti za vežbe (bolje je raditi ih udvoje!):

- Napravi spiskove s imenima, životinjama, zemljama, koje počinju istim slovom (npr. Italija, Indija, Irak, Izrael). Poređaj ih po abecednom/azbučnom redu prema drugom slovu!
- Uzmi ceduljice, prepisi na njih reči iz rečnika koje počinju istim slovom. Pomešaj ceduljice i složi ih onda prema drugom i trećem slovu!
- Udvoje uzmite rečnik i postavljajte jedno drugom pitanja: „Šta ide prvo: ići ili imati? Zmaj ili zmija? Napred ili nazad?“

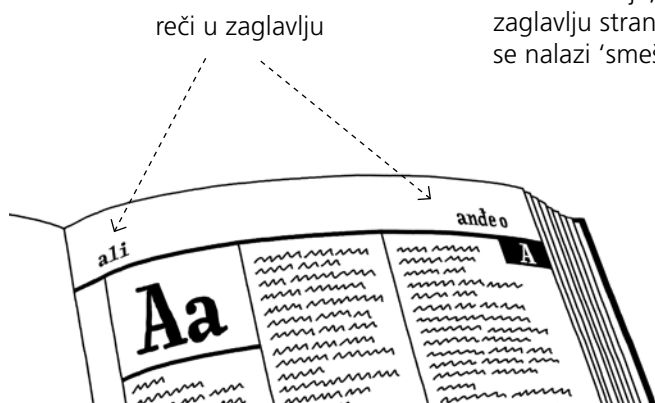
5.3

Koristi reči u zaglavlju strane!

Reči koje u većini rečnika stoje istaknute u zaglavlju svake strane govore ti da ćeš na toj strani naći reči od, na primer, „oblak“ do „onda“. Tako brzo možeš videti da li se reč koju tražiš nalazi na toj strani.

Saveti za vežbanje:

- Napiši nekoliko reči. Nađi ih zatim u rečniku tako što ćeš svesno obraćati pažnju na reči u zaglavlju.
- Radite udvoje, postavljajte jedno drugom sledeća pitanja: „Koje su reči u zaglavlju strane na kojoj je reč 'slon'?“ – „Između kojih reči u zaglavlju se nalazi 'smešan'?“

5.4

I ovo moraš znati kada koristiš rečnik:

- Složenice, reči nastale spajanjem dve ili više reči, ponekad nećeš naći u rečnicima. Tada treba da potražiš pojedinačne reči od kojih je složenica napravljena! (Primer: ako ne možeš naći reč „kolovođa“, potraži „kolo“ i „vođa“!)
- Imenice u rečnicima uvek stoje u jednini. Kada, dakle, tražiš množinu neke imenice (npr. „jabuke“), moraš pogledati odrednicu u jednini („jabuke“ ćeš naći pod „jabuka“).
- Glagoli su u rečnicima uvek u infinitivu (osnovnom obliku). Kada, dakle, tražiš glagol u nekom određenom obliku (npr. „on vidi“), moraš pogledati odrednicu u infinitivu, osnovnom obliku („on vidi“ ćeš naći pod „videti“).